

Romuald Traugutt (1826-1864)

Romuald Traugutt urodził się 16 stycznia 1826 roku w Szostakowie w powiecie brzeskim. Jego rodzicami byli Ludwika i Alojzy Błoccy. Gdy miał 2 lata, zmarła mu matka. Odtąd opiekowała się nim babka Justyna Błocka, która bardzo dbała o wychowanie wnuka w duchu patriotyzmu. Pierwsze nauki młody Traugutt pobierał w gimnazjum w Swisloczy – szkole znajdującej się pod patronatem Uniwersytetu Wileńskiego, którą ukończył w 1842 roku zdaniem matury ze złotym medalem. Tutaj ujawniły się jego zdolności w matematyce i językach obcych.

Marzeniem Traugutta były studia inżynierskie, ale z powodu reorganizacji Instytutu Dróg Komunikacyjnych w Petersburgu nie powiodły się jego młodzieńcze plany. Traugutt zdecydował się wstąpić do służby wojskowej. Jednak do Akademii w Petersburgu Romualda nie przyjęto. Dlatego w grudniu 1844 roku zdał egzamin na junkra do saperów, a następnie podjął naukę w Szkole Oficerskiej w Żelechowie. W 1849 roku Traugutt wziął udział w tłumieniu Wiosny Ludów na Węgrzech.

Za kampanię węgierską otrzymał srebrny medal. Po powrocie z tej wyprawy Romuald postanowił założyć rodzinę. Jego wybranką została Anna Pikiel, córka warszawskiego jubilera, którą poślubił mając 23 lata. W 1851 roku młodego Traugutta awansowano na porucznika.

W 1854 roku Romuald Traugutt musiał zostawić żonę i kilkumiesięczną córkę, żeby wziąć udział w wojnie krymskiej (1853-1856). Potem przez pewien okres Traugutt z rodziną mieszkali w Charkowie, gdzie 28 kwietnia 1857

roku urodziła mu się druga córka. Następnie w styczniu 1859 roku wraz z rodziną przeniósł się do Petersburga, by podjąć wykłady w Wojskowym Instytucie Galwaniczno-Technicznym.

W tym samym roku za zasługi w kampanii krymskiej oraz za zaangażowanie w pracę w szkole oficerskiej został odznaczony Orderem Św. Anny III stopnia. Wkrótce urodziła mu się kolejna córka i długo oczekiwany syn.

Niestety koniec 1859 roku został naznaczony żałobą: w listopadzie zmarła jego ukochana babka, która zastępowała mu matkę. Miesiąc później uderzył drugi grom – śmierć małej córki. 1 stycznia dotknął go kolejny cios – zmarła jego ukochana żona Anna, a rok później syn Romuś.

Pod koniec 1861 roku będąc już podpułkownikiem, Traugutt – mimo perspektywy błyskotliwej kariery poprosił o dymisję i powrócił w rodzinne strony – na Polesie do Ostrowia koło Kobrynia, gdzie ożenił się z wnuczką brata Tadeusza Kościuszki – Antoniną. Od chwili proklamowania 22 stycznia 1863 roku powstania objął dowództwo nad oddziałem ochotników. Po rozwiązaniu zgrupowania z powodu wyczerpania walkami, Traugutt przybył do Warszawy

i oddał się do dyspozycji Rządu Narodowego. 15 sierpnia 1863 roku awansowano go na generała i wysłano z misją zagraniczną do Paryża w celu szukania wsparcia dla powstańców. Po powrocie Romuald Traugutt został ostatnim dyktatorem powstania styczniowego. Historycy zgodnie twierdzą, że Traugutt z wielką energią wszystkie swe działania poświęcił ratowaniu upadającego zrywu narodowego. Zreorganizował wojsko i administrację cywilną, poddał je jednolitemu kierownictwu. W działaniach politycznych wysunął na pierwszy plan realizację uwłaszczenia chłopów – na wiosnę 1864 roku planował pospolite ruszenie. Ale przeważające siły armii carskiej rozbiły kolejne oddziały powstańcze.

W okresie agonii powstania 11 kwietnia 1864 roku Romuald Traugutt wraz ze współpracownikami zostaje aresztowany. Osadzono go na Pawiaku, a następnie w X Pawilonie Cytadeli. W śledztwie nie zdradził swoich współpracowników i wziął na siebie całą odpowiedzialność za powstanie w czasie, gdy mu przewodził. Wyrokiem sądu polowego 19 lipca 1864 roku został zdegradowany, pozbawiony praw stanu i wraz z czterema towarzyszami – członkami powstańczego Rządu Narodowego: Janem Jeziorańskim, Rafałem Krajewskim, Józefem Toczyńskim i Romanem Żulińskim – skazany na śmierć przez powieszenie. 30 lipca namiestnik carski Teodor Berg wyrok zatwierdził i wyznaczył termin jego wykonania na 5 sierpnia 1864 roku. Z piątki skazanych Romuald Traugutt został stracony jako pierwszy. Miał 38 lat. W miejscu jego śmierci 5 sierpnia 1916 roku warszawiacy ustawili pamiętny krzyż – krzyż Traugutta.

Opracował *Wasilij Wasiliew*

Członkowie Wspólnoty Kultury Polskiej, Polskiej Autonomii Narodowościowej w Kaliningradzie oraz redakcji pisma „Głos znad Pregoly” z głębokim żalem wyrażają wyrazy głębokiego współczucia Teresie Griaźnowej i Rodzinie w związku ze śmiercią męża

**ALEKSANDRA
DMITRIJEWICZA
GRIAZNOWA,**
Kochanego męża, ojca i
dziadka.

Pismo
sponsoruje
Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE